

www.konferenciaonline.org.ua

**Міжнародна наукова
інтернет-конференція**

**Інформаційне суспільство:
технологічні, економічні
та технічні аспекти становлення**

Випуск 84

ISSN 2522-932X

Google Scholar

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH
WYŻSZA SZKOŁA ZARZĄDZANIA I ADMINISTRACJI
W OPOŁU

18-19 січня 2024 р.

м. Тернопіль, Україна – м. Ополе, Польща
2024

УДК 001 (063)

Інформаційне суспільство: технологічні, економічні та технічні аспекти становлення (випуск 84): матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції, (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 18-19 січня 2024 р.) / редкол. : О. Патряк та ін. ГО “Наукова спільнота”, WSZIA w Opolu. Тернопіль : ФО-П Шпак В.Б. 2023. 164 с. – ISSN 2522-932X

Збірник тез доповідей підготовлено за матеріалами Міжнародної наукової інтернет-конференції (випуск 84) 18-19 січня 2024 р. на сайті www.konferenciaonline.org.ua

Оргкомітет ГО Наукова спільнота:

Патряк Олександра Тарасівна, кандидат економічних наук, ЗУНУ;

Шевченко (Огінська) Анастасія Юріївна, кандидат економічних наук, директор ТОВ «Школа для майбутнього» (ThinkGlobal Ternopil);

Назарчук Оксана Михайлівна, доктор філософії (Ph.D.), ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»;

Гомотюк Оксана Євгенівна, доктор історичних наук, професор, ЗУНУ;

Біловус Леся Іванівна, доктор історичних наук, кандидат філологічних наук, професор, ЗУНУ;

Ребуха Лілія Зіновіївна, доктор педагогічних наук, кандидат психологічних наук, професор, ЗУНУ;

Недошитко Ірина Романівна, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Стефанишин Олена Василівна, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Яблонська Наталія Мирославівна, кандидат філологічних наук, старший викладач, ЗУНУ;

Рудакевич Оксана Мирославівна, кандидат філософських наук, ЗУНУ;

Русенко Святослав Ярославович, аспірант, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.

Тексти матеріалів конференції подаються в авторській редакції. Відповідальність за точність, достовірність і зміст поданих матеріалів несуть автори. Всі роботи ліцензуються відповідно до Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Автори зберігають авторське право, а також надають збірнику право першого опублікування оригінальних наукових статей на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International License, що дозволяє іншим розповсюджувати роботу з визнанням авторства твору та першої публікації в цьому збірнику.

Наша адреса: Оргкомітет МНІК "Конференція онлайн"

а/с 797, м. Тернопіль 46005

тел. моб. 068 366 0 525

e-mail: inetkonf@ukr.net

URL Інтернет-конференції: <http://www.konferenciaonline.org.ua/>

ISSN 2522-932X

© ГО “Наукова спільнота” 2024

© Автори статей 2024

*Синейко Андрій Віталійович, здобувач
другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Маріупольський державний університет, м. Київ*

*Балабанова Наталя Василівна,
кандидат наук з державного управління, доцент,
Маріупольський державний університет, м. Київ
ORCID: 0000-0003-4391-3451*

ВПЛИВ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА БЕЗПЕКУ КРАЇН

Інтернет-адреса публікації на сайті:

<http://www.konferenciaonline.org.ua/ua/article/id-1537/>

Тематика дослідження міграційних процесів набула значної актуальності серед національної наукової спільноти під час війни, адже наразі спостерігається масовий виїзд громадян України закордон, підвищення рівня безробіття, що викликано політичною та економічною нестабільністю.

Міграційні процеси впливають на добробут домогосподарств, економічне зростання регіонів і соціально- економічний розвиток країни загалом. Основними каналами, за допомогою яких міграція впливає на розвиток національної економіки України є відтік людських ресурсів, особливо молоді та економічно активного населення, а також “приплив” грошових переказів мігрантів, які мають значний вплив у середньо- і довгостроковому періодах [5]. Так, міграційні трансферти сприяють оптимізації структури споживання, збільшенню обсягів заощаджень й інвестиційного потенціалу, тим самим забезпечуючи доступ до фінансових ресурсів. Окрім зростання доходів домогосподарств, міграція населення і грошові перекази дозволяють збільшити інвестиції у сферу соціального забезпечення, зокрема охорони здоров’я й освіти, розвиток інфраструктури.

24 лютого 2022 р. росія розпочала неспровоковану військову агресію проти України, викликавши безпрецедентне масове переміщення населення, яке станом на початок 2023 р. вважалось найбільшим у світі. Майже третина всього населення України стали вимушеними переселенцями. На середину січня 2023 р. країну залишили близько 6 мільйонів українців, переважно жінки та діти, які виїжджали переважно у сусідні країни та держави ЄС, а понад шість мільйонів знайшли притулок на території України.

Враховуючи швидке прибуття мільйонів людей, які біжать від військових дій в Україні, 4 березня 2022 р. Європейський Союз вперше у своїй історії активував Директиву про тимчасову захист, який надав переміщеним особам негайний доступ до захисту, житла, медичного обслуговування, зайнятості та освіти.

На середину січня 2023 р. близько п'яти мільйонів українців зареєструвалися для отримання тимчасового захисту в Європі, насамперед всього в Польщі (31,6% або 1563386 чол.), Німеччині (20,7% або 1021667 чол.) та Чехії (9,7% або 477614 чол.). За даними Агенства з питань міграції ООН,

росія зареєструвала перетин кордону понад 2,8 млн. українців, однак, за окремими повідомленнями, близько 1,6 млн українців зазнали незаконної насильницької депортації [6]. Правозахисники підтвердили насильницьке переміщення, депортацію та фільтрацію і щодо українських цивільних осіб, переважно з Маріуполя та Харківської області, що є діями, забороненими міжнародним гуманітарним правом. Точну кількість українських цивільних осіб, переселених до росії (добровільно або примусово), невідомо, і багато з цих сімей, які особливо не мають документів, включаючи новонароджених та дітей, не можуть отримати належних документів для виїзду з росії.

Тривале або затяжне переміщення, а також подальший відтік людей із України залишається реалістичним сценарієм на 2024 р. На тлі збитків, завданих війною, коли багато хто змушений переміщені українці хочуть повернутися (насправді чимало їх вже повернулося), не можна виключати ризик масового «відпливу мізків і рук» в умовах посилення глобальної конкуренції за людський капітал і потреби в робочій силі в країнах, що приймають старіючим населенням для пожвавлення їхньої економіки.

З іншого боку, враховуючи, що Європа зіткнулася з масовою інфляцією та зростанням вартості життя, а також чекає нової хвилі переселення з України, суспільні настрої в приймаючих країнах, які досі надавали величезну підтримку українським біженцям, можуть змінитися і породити певну анти іммігрантську риторику. У цьому контексті координація та співробітництво з європейськими партнерами щодо розробки та реалізації заходів з інтеграції на ринку праці та інших інклюзивних заходів щодо українських вимушених переселенців залишаються критично важливими. Нинішня дискусія щодо майбутнього тимчасового захисту переміщених українців обертається довкола концепції «подвійного наміру», яка сприяє розвитку навичок, що дозволяють брати участь у економічному житті приймаючого суспільства, і водночас підвищує перспективи успішного повернення і реінтеграції для швидкого відбудови України. Пошук таких довгострокових рішень спостерігатиметься у 2024 р.

Перспективи регіональної міграції на 2024 р. пов'язані з багатьма невизначеностями та дуже примарними перспективами повернення до моделей, що існували до 2022 р. або до пандемії [3]. Війна в Україні може перерости у затяжний конфлікт, який на тривалий час поставить під загрозу економічне становище мільйонів людей і дасть мало надії переміщеним українцям на своєчасне повернення додому. Це також означає, що переміщеним українцям доведеться прокладати собі шлях у нових обставинах та у нових країнах перебування.. Це також означає, що масштабне переміщення залишиться однією з ключових визначальних рис Європейського регіону і у 2024 р. поряд з інтенсивною економічною міграцією, яка переважала в останні десятиліття. Економічні наслідки війни та її побічні ефекти будуть відчуватися у всіх країнах ЄС, як через зростання інфляції, енергетичну кризу, так і через зростання рівня бідності [3].

Протягом 2022-2023 рр. сталися серйозні геополітичні та економічні потрясіння, зміни у фінансових потоках та «переміщення мізків» з України до сусідніх країн, що може відкрити несподівані нові можливості у 2024 р.

Очікується, що в міру посилення міжнародних санкцій росія увійде до рецесії, яка торкнеться мільйонів трудових мігрантів із Центральної Азії, які щорічно приїжджають до росії на заробітки. Цілком ймовірно, що багато хто з них активно шукатиме альтернативні напрямки, як у випадку з Узбекистаном, але вивчення нових ринків, здатних прийняти велику кількість трудових мігрантів з регіону буде непростим завданням, при цьому можуть пройти роки, перш ніж такий розвиток подій проявить себе повною мірою. Країни призначення, будь то в ЄС чи будь-де ще, які шукають нову робочу силу для заповнення існуючого чи очікуваного дефіциту, отримують можливість для оптимізації відповідності між зростаючим попитом на робочої сили та існуючими пропозиціями у Європейському регіоні. Водночас необхідно спрямувати супутні зусилля на усунення існуючих невідповідностей між формальною та практичною кваліфікацією та створити дієві системи прийому, контролю та повернення.

Підсумовуючи викладене, можна констатувати, що за кількісними, часовими та просторовими показниками міграція спричинена військовими діями в Україні перевищує усі попередні. Міграційні процеси викликані війною в Україні стали викликом не лише для нашої країни, а і для країн Європейського Союзу. Повномасштабне вторгнення росії змінило попередні тенденції у сфері міграції, що спричинило безліч проблем соціального, економічного та політичного характеру.

Література:

1. Eurostat. Emigration and Immigration. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00176/default/table?lang=en>
2. Zolberg A. The Next Waves: Migration Theory for a Changing World. International Migration Review. URL.: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/019791838902300302>
3. Вплив міграційних процесів на перебіг повоєнного відновлення України, міграційну політику ЄС та країн східного партнерства. URL: <https://razumkov.org.ua/images/2023/10/25/2023-Pyshchulina-MIGRACIA.pdf>
4. Міжнародна організація праці. Державна служба України з питань праці. URL: <https://dsp.gov.ua/mizhnarodna-orhanizatsiia-pratsi-mop/>
5. Мульська О. Міграційні процеси & економічне зростання: теорія каузальності та практика ефективного управління. Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», Львів, 2022. 472 с.
6. Офіційний сайт Міжнародної організації з міграції. Агентство ООН з питань міграції. URL: <https://ukraine.iom.int/uk>